

kupu a že tento svého předkupního práva k výkupu nemovitosti použil, z čehož odvolací soud usuzuje, že tímto přijetím nabídky žalovaného předkupní právo, vyhrazené žalobci kupní smlouvou ze dne 18./25. července 1921, bylo skutečně, takže žalobce nemá dále právního důvodu pro žalobní nárok na knihovní zjištění předkupního práva, když toto zaniklo skutečným výkonem, t. j. přijetím nabídky k výkupu za smluvených podmínek. Uvádí-li dovolatel proti tomu, že právo předkupní zaniká jen, když oprávněný předkupník nabídnutého mu výkupu věci včas nepřijme, nelze mu přisvědčiti, neboť to jest jen jeden ze způsobů zániku předkupního práva. Přes to však jest onen názor soudu druhé stolice právně mylným (čís. 4 Šu 503 c. ř. s.), neboť, doličuje-li odvolací soud, že předkupní právo žalobcovo bylo skutečným jeho výkonem ztráveno, má pravdu jen potud, že jednak předkupní právo může býti vykonáno pouze jednou a že proto již nelze mluvit o závazku žalovaného, by před zamýšleným prodejem nabídl nemovitost žalobci k výkupu, jednak, že přijetím nabídky k výkupu za smluvených podmínek vzniká oboustranný závazek, jehož řádného plnění může každá ze smluvních stran se domáhati. Ale z toho ještě neplyne, že se zápis předkupního práva do knihy pozemkové, jehož se žalobce domáhá teprve po výkonu tohoto práva, tím stal bezpředmětným a že z toho důvodu žalobě nelze vyhověti. Neboť účinek knihovního zápisu záleží právě v tom, že každý nový knihovní nabyvatel nemovitosti vstupuje do obligačního závazku onoho vlastníka, jenž právo předkupní povolil (srov. rozh. čís. 1030 sb. n. s.), a právo žádati vydání věci na každém třetím nabyvateli (§ 1079 obč. zák.), přísluší podle účelu tohoto předpisu osobě k výkupu oprávněné nejen v případě, uvedeném v první větě uvedeného Šu, t. j. když vlastník oprávněnému věci k výkupu nenabídl, nýbrž i tehdy, když tak učinil a pak knihovní vlastnictví převedl na osobu jinou přes to, že oprávněný použil svého práva a nabídku k výkupu přijal. Právě vzhledem k tomuto účinku vůči osobám třetím stává se knihovní zápis práva předkupního bezvýznamným teprve tím, že oprávněný nabyl knihovního vlastnictví, pokud ovšem jeho právo jinakým způsobem nepominulo, což se zde však netvrdí. Za tohoto stavu věci nabývá rozhodujícího významu otázka, zda byl knihovní vklad předkupního práva mezi stranami smlouven. Touto okolností, již soud druhé stolice neprávem považuje za nespornou, se nižší soudy nezabývaly a skutkových zjištění o ní neučinily, takže důsledkem nesprávného právního nazírání na věc jest provedeně řízení ve vytčeném směru vadným.

Čís. 5879.

Za pohledávku veřejného společníka za společností ručí společníci rukou společnou a nerozdílnou. Veřejný společník může ji však proti ostatním společníkům uplatnit jen potud, že od celkové pohledávky odpočte onu část, kterou by podle společenské smlouvy musel přispěti ku zaplacení tohoto dluhu společnosti. Je-li veřejná obchodní společnost

v likvidaci, dosud neskončené, není pohledávka společníkova likvidní a nelze ji takovou učiniti ani ve sporu podle §u 35 ex. ř.

(Rozh. ze dne 24. března 1926, Rv I 2021/25.)

Ve sporu Miroslava K-a a Boženy K-ové, veřejných společníků firmy K. a L., proti Adolfu V-ovi, společníku téže firmy, o odnětí práva správy obchodu atd. zvítězil Adolf V. a byly mu přisouzeny proti Miroslavu K-ovi a Boženě K-ové útraty sporu. Adolf V. postoupil svou útratovou pohledávku Dru Karlu V-ovi, jenž ji vymáhal exekučně na Miroslavu K-ovi a Boženě K-ové. Žalobou, o níž tu jde, domáhali se Miroslav K. a Božena K-ová na Dru Karlu V-ovi zrušení exekuce, tvrdíce, že vymáhaná pohledávka zanikla započtením pohledávek, jež přísluší žalobcům proti Adolfu V-ovi, najmě pohledávky Miroslava K-a proti společnosti K. a L. provedením staveb. Žaloba byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Dovolatelé spatřují nesprávné posouzení právní za prvé v tom, že odvolací soud uznal, že pohledávka, kterou inž. Miroslav K. postoupil bance Ž., jest pohledávkou ze společenského poměru. Dovolatelé míní, že když stává veřejný společník, jenž je stavitelem, v této své živnostenské vlastnosti pro společnost, neobstarává tím věc společenskou, a že proto nelze považovati takovou jeho pohledávku za pohledávku ze společenského poměru. Že jde o pohledávku ze smlouvy o dílo, jejímž právním důvodem není tedy společenská smlouva, nýbrž soukromá smlouva, učiněná s obchodní společností, že tedy jde o pohledávku tvořící součást soukromého jmění společníkova. Že již z pouhé okolnosti, že šlo o práce vykonatelné pro společnost, jakož i z další okolnosti, že žalovaná strana přiznala ve sporu, že inž. Miroslavu K-ovi příslušel za tyto práce nárok na odměnu na základě zvláštní smlouvy, plyne, že nejde o práci vykonanou při provozování společenského podniku, neboť podle čl. 93 poslední odstavce obch. zák. by inž. Miroslavu K-ovi vůbec nepřislušela odměna za takové namáhání. Že místo, by práce byly zadány jinému staviteli, byly zadány staviteli, jenž jest zároveň veřejným společníkem firmy, čímž se nikterak nezměnily právní důvod a právní povaha tohoto poměru. Že proto slušelo inž. Miroslava K-a považovati za třetí osobu podle čl. 112 obch. zák., že proto mu také přísluší právo, by zažaloval tuto pohledávku proti společnosti a podle čl. 112 obch. zák. i proti ostatním veřejným společníkům. Není však těmito vývody podle čís. 4 §u 503 c. ř. s. uplatněný důvod dovolací opodstatněn. Především dlužno míti před očima, že jde o žalobu podle §u 35 ex. ř., a že jest jí proti pohledávce žalované jako vymáhající strany namítáno žalobci jako dlužníky započtení jejich vzájemné pohledávky. Pokud v prvé příčině poukazují dovolatelé k tomu, že jejich ku započtení uplatněná pohledávka není pohledávkou ze společenského poměru, nýbrž pohledávkou ze smlouvy o dílo, která jim přísluší proti

společnosti a podle čl. 112 obch. zák. i proti ostatním veřejným společnostem, jako třetí osobě, tu ovšem by nebylo lze pochybovati, že by podle čl. 112 obch. zák. ručili za takovou pohledávku rukou společnou a nedílnou všichni společníci i svým soukromým jměním, že by tedy dovolatelé mohli takovou pohledávku uplatniti žalobou i proti ostatním společnostem, to však jenom v té míře, že by musili od zažalovaného peníze odpočísti onu částku, kterou by podle společenské smlouvy musili přispěti ku zaplacení tohoto dluhu společnosti. To bylo vystiženo soudem první stolice velmi případně poukazem k tomu, že za žalobní pohledávku ručí všichni veřejní společníci rukou společnou a nedílnou (čl. 112 obch. zák.), že však firma K. a L., jejímiž veřejnými společníky jsou inž. Miroslav K., Božena K-ová a Adolf V., vstoupila dne 7. června 1924 v likvidaci, která dosud není skončena, a že teprve provedenou likvidací může býti určeno, v jakém rozsahu jsou na ní účastněni veřejní společníci řečené firmy. Je tedy správným právní závěr, že žalobní pohledávka není likvidní, a tvrdí-li dovolatelka opak v ten způsob, že nelze mluvit o illikviditě pohledávky, když v době vynesení rozsudku první stolice byly zjištěny i její jsoucnost i její postup, opomíjejí další právní povahu řečené pohledávky, spočívající právě v tom, že dovolatelé jsou sice v její příčině oprávněnými, ale jenom v té míře, že by musili od zažalovaného peníze odpočísti onen peníz, kterým by podle společenské smlouvy musili přispěti ku zaplacení tohoto dluhu společnosti. Není-li žalobní pohledávka likvidní, nemůže takovou býti učiněna teprve ve sporu o zrušení exekuce podle §u 35 ex. ř., neboť předpis §§ 188 a 391 c. ř. s. platí jen pro případ, že byla zažalována pohledávka a proti ní byla namítána vzájemná pohledávka, nikoli však pro tento případ, kde žalováno bylo na zrušení exekuce, spor tedy jde o nárok, jenž se vůbec nehodí podle své právní povahy ku započtení. Proto byla žaloba odvolacím soudem právem zamítnuta.

Čís. 5880.

Zaopatřovací požitky bývalých zaměstnanců na velkém majetku pozemkovém (zákon ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n.).

Nárok podle §u 1 písm. a) zakládají i takové dary, jež byly z důvodu služebního poměru pravidelně poskytovány, třeba zaměstnanec musel každoročně o dar písemně žádati.

(Rozh. ze dne 24. března 1926, Rv II 49/25.)

Žalobce sloužil přes 70 let na panství jako pasák a byl dne 1. března 1921 propuštěn. Tvrdě, že mu již před 6. květnem 1921 byly poskytovány žalovaným pachtýřem zaopatřovací požitky ve formě daru z milosti, domáhal se na žalovaném zaopatřovacích požitků podle skupiny III. zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n. Oba nižší soudy žalobu zamítly. Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvnímu soudu, by v projednávání pokračoval a znovu rozhodl.